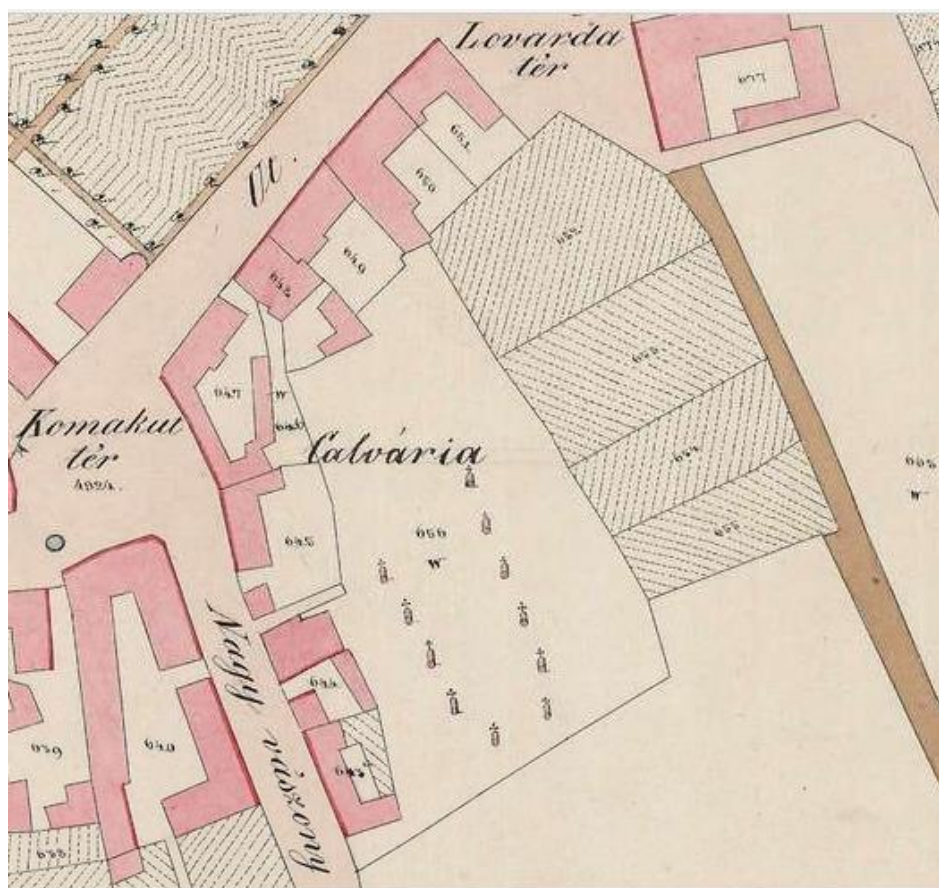

A Veszprémi Kálvária-domb és környéke
18/70/TT /07 természetvédelmi törzskönyvi számú
helyi védettségű természetvédelmi terület
felülvizsgálati dokumentációja

Zirc, 2019

Készítette: Dr. Galambos István

élővilágvédelmi szakértő (SZTV)

Szakértői eng. szám: Sz-007-2012

Tartalomjegyzék

Bevezetés.....	4
Általános információk.....	4
A felülvizsgálati terület állapotának leírása.....	6
Kezelési előírások.....	9
Bibliográfia.....	10
Mellékletek.....	11

Bevezetés

A többször módosított 1996. évi LIII. törvény a természet védelméről 36. paragrafusának (3) bekezdése előírja a már védett, illetve védelemre javasolt természeti területek kezelési tervének elkészítését és 10 évenkénti felülvizsgálatát. A kezelési terv három részből áll:

A) Megalapozó dokumentáció (16/2012 (VII. 6.) VM utasítás)

B) Részletes kezelési terv (16/2012 (VII. 6.) VM utasítás)

C) Rendeletben kihirdetett természetvédelmi kezelési terv (3/2008. (II. 5.) KvVM rendelet).

Az országos jelentőségű természeti területek kezelési terveivel kapcsolatos szabályokat a fent említett jogszabályok és utasítás tartalmazza. A helyi jelentőségű természeti területekre a fenti joganyag csak részben vonatkozik, de célszerű összeállításuknál azt iránymutatónak venni, természetesen olyan módon, hogy bizonyos részletszabályokat (pl. nemzeti parkok esetében a pufferzóna kialakításának szükségessége) figyelmen kívül kell hagyni. A védetté nyilvánítás kapcsán elkészült kezelési terv (Galambos 2010) ezt a metodikát alkalmazta, így a továbbiakban is ezt célszerű követni, figyelemmel arra is, hogy a megrendelő önkormányzat az eredeti kezelési tervet jogtulajdonosként rendelkezésre bocsátotta.

A felülvizsgálati dokumentáció tartalmi kérdéseivel kapcsolatban kérdéssel fordultam az Agrárminisztérium Természetmegőrzési Főosztályához, aki leveletem továbbította a minisztérium Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztályához, s az az 1. mellékletben olvasható választ küldte. Noha válaszuk az országos jelentőségű természeti területekre vonatkozik, az értelem-szerűen alkalmazható a helyi védett természeti területek felülvizsgálati dokumentációjára is. A felesleges ismétlések elkerülése okán, az eredeti kezelési tervet alapul véve, csak a megváltozott információkra és újabb eredményekre térek ki, hivatkozva az eredeti dokumentáció adott pontjára.

1. Általános információk (16/2012. VM utasítás alapján)

1. Felülvizsgálati terület általános adatai

1.1. A tervezési terület azonosító adatai

a) Közigazgatási elhelyezkedés: Veszprém

Kiterjedése/nagysága: 0,9500 ha

b) A védettségi kategóriája: helyi jelentőségű védett természeti terület

Védett Természeti Területek Törzskönyvi száma: 18/70/TT/07

Megjegyzés: a törzskönyvi szám hibás, mivel annak utolsó két számjegye a védetté nyilvánítás évének utolsó két számjegye kell legyen. A törzskönyvi szám alapján úgy tűnik, hogy a felülvizsgálati területet 2007-ben nyilvánították helyi védetté, ez azonban nem állja meg a helyét, mivel a védetté nyilvánítást megalapozó dokumentáció 2010-ben készült (Galambos 2010), s az önkormányzati rendeletet 2011-ben hozták. Ugyanezen okból helytelen a hatályba lépés éveként 2007-et feltüntetni a törzskönyvben 2011 helyett.

Azonosításra alkalmas név: Veszprémi Kálvária-domb és környéke

Természetvédelmi kezelő: „VKSZ” Veszprémi Közülemi Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság Parkgondozási Egysége (8200 Veszprém, Kistó u. 8.).

c) Védett természeti terület esetében a működési területe szerint érintett nemzeti park igazgatóság: *Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatóság, Csopak*

d) Tervezési területen illetékes természetvédelmi hatóság: *Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzatának jegyzője*

e) Tervezési területtel átfedő, európai közösségi jelentőségű vagy nemzetközi egyezmény hatálya alá tartozó terület megnevezése és sorszáma: *nem releváns.*

1.3. Ingatlan-nyilvántartási adatok:

Település neve	Hrsz.	Kiterjedés (ha)	Művelési ág	Tulajdonos	Kezelő
<i>Veszprém</i>	<i>5043</i>	<i>0,9500</i>	<i>kivett, közterület</i>	<i>Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata</i>	<i>„VKSZ” Veszprémi Közülemi Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság Parkgondozási Egy-sége (8200 Veszprém, Kistó u. 8.).</i>

A táblázatban rögzített adatok helyesek, de a természetvedelem.hu weblapon a <http://termeszetvedelem.hu/index.php?pg=hrszt&mode=search&tkv=18/70/TT/07&orderby=telepuless&direction=asc&headers=50> – 2019. 05. 14. látható törzskönyvi adatokban komoly hibák vannak, mivel az ott felsorolt Veszprém 5049 hrsz nem tartozik a helyi védett területbe. Ez a 230,657 m² terület a helyi védett helyrajzi szám (5043) ÉK-i határvonala mentén csatlakozik, a földhivatali nyilvántartás szerint: kivett egykori (II. világháború) tűzivíz tározó, védettségre utaló bejegyzés nincs. Területe a törzskönyvben hozzáadódik az 5049-es hrsz, területéhez, így lett a 095 ha-ból 0,97 ha. Ugyancsak hibás a törzskönyvi szám (18/70/TT/07 helyesen: 18/70/TT/11) illetve a hatálybalépés éve (2007 helyesen 2011). A tévedést jeleztem az I. fokú természetvédelmi hatóságnak, kérve, hogy tegye meg a szükséges intézkedéseket, s javíttassa a hibákat az országos természetvédelmi törzskönyvben.

Földhivatali nyilvántartásba bejegyzett használati, szolgalmi jog:

5043 hrsz:

Műemlék

Barlang felszíni védőövezete

Ad 1. 6. A tervezési területre vonatkozó tervezési és egyéb előírások

Törvények

Többször módosított 1996. évi LIII. törvény (1996. VII. 3) a természet védelméről.

Rendeletek

346/2008. (XII. 30.) Korm. rendelet a fás szárú növények védelméről

A módosított 3/2008. (2008. II. 5) KvVM rendelet a természetvédelmi kezelési tervek készítésére, készítőjére és tartalmára vonatkozó szabályokról.

Utasítások

16/2012. (2012. VII. 6) VM utasítás az országos jelentőségű védett természeti területekre vonatkozó természetvédelmi kezelési terv tervdokumentációjának tartalmi elemeiről.

Önkormányzati rendeletek

- 62/2003. (XII. 22) Ör. a helyi építészeti értékek védetté nyilvánításáról

- Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének 23/2017. (IX.28.) önkormányzati rendelete a településkép védelméről

- Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének a 12/2018. (II.22.) a 16/2018. (IV.26.), a 30/2018. (VI.27.) és a 36/2018. (X.25.) Ör-rel módosított 24/2017. (IX.28.) önkormányzati rendelete a Helyi Építési Szabályzatról

Önkormányzati határozatok

- Veszprém Megyei Jogú Város Belterületi Szabályozási Terve (M = 1: 2 000) 50/2014. (II. 27) VMJÖK határozat

Stratégiák, programok

- Veszprém megyei jogú város Környezetvédelmi programja 2015-2020

- Veszprém megyei jogú város településfejlesztési koncepciójának felülvizsgálata

2. A felülvizsgálati terület állapotának leírása

2. 1. Környezeti elemek

Ad 2.1.1 Időjárási elemek

Az 1951-2018 átlagos éves csapadék mennyisége a korábbi 610 mm-ről 612 mm-re nőtt. A jól nyomon követhető általános szárazodás ellenére az átlag kismértékű megemelkedése az évtized eleji néhány év (pl. 2010: 904 mm) nagyobb csapadékmennyisége magyarázza.

Ad 2.2.3 Növényzet

Az U4 ÁNÉR kategóriánál említett romos kőfalakkal határolt terület az egykori – lebontott – lakóházak hátsó részeinek maradványa (Veress, 2007)

Ad 2. 2. 4. Flóra

A felülvizsgálati területen 18 olyan fás fajt sikerült regisztrálni, melyek a korábbi fajlistában nem szerepelnek. Ezek többnyire nem őshonosak, kertészeti telepítés eredményei:

Abies cephalonica Loudon – Görög jegenyefenyő

Abies koreana E. H. Wilson – Koreai jegenyefenyő

Celtis australis L. – Déli ostorfa

Chamaecyparis lawsoniana (A. Murray) Parl. – Oregoni hamisciprus

Crataegus monogyna Jacq. – Egybibés galagonya

Fraxinus ornus L. – Virágos kőris

Ginkgo biloba L. – Kínai páfrányfenyő

Liriodendron tulipifera L. – Amerikai tulipánfa

Parrotia persica C. A. Mey. – Perzsa varázsfa

Picea abies (L.) H. Karst – Közönséges lucfenyő

Picea pungens Engem. 'Koster' – Szúrós lucfenyő

Pinus mugo Turra – Havasi törpefenyő

Platycladus orientalis (L.) Franco – Keleti tuja

Quercus robur L. – Kocsányos tölgy

Sequoiadendron giganteum (Lindl.) Bucholz – Óriás mamutfenyő

Sophora japonica L. – Közönséges japánakác

Tilia cordata Mill. – Kislevelű hárs

Tilia platyphyllos Scop. – Nagylevelű hárs

Összesítve a felülvizsgálati területen előforduló edényes növényfajok száma: 124

A Veszprém-Kulturális Negyed Környezettudatos Megújítása Projekt keretében a helyi védett Kálvária-domb (hrsz 5043) központtal és csatlakozó területeivel (Erzsébet tér és liget, Püspökkert, Csermák lépcső) környezetrendezésére kerül sor. Az elkészült tervek között szerepel a Kálvária-domb rendezése (felvezető sétautak, mozgássérült lift, kávézó). Utóbbi kettő a Kálvária-hegy kiemelkedő tömbjét nem érinti, annak északi előterében, a második világháborúban lebombázott és lebontott alacsony térszínen kerülnek megvalósításra (lsd. címlapfotó (1847-es állapot) és 1. 2. kép), ahol elsősorban nem őshonos fás fajok és lágyszárú dísznövények kerültek telepítésre. Ezek kialakításakor a 232 egyedtel számláló fa és cserjeállományának 63 egyedét (27,2%) kell eltávolítani egészségügyi (13,36), építkezési (11,64%) és zöldfelület rendezési (2,16%) okból.

A környezetrendezéssel érintett fa- és cserjefajok adatait az 1. táblázat foglalja össze. Vastagítva jelöltük az őshonosságuk folytán fontos fajokat. Az *Ailanthus altissima* veszedelmes, erősen terjedő, nehezen kiirtható özönlnövény.

Faj	Eltávolítás oka			
	Maradó	Építkezési	Egészség- ügyi	Zöldfelület kialakí- tási
<i>Abies cephalonica</i>	1 (100%)			
<i>Abies koreana</i>	1 (100%)			
<i>Abies pinsapo</i> 'Kelleris'	3 (100%)			
<i>Acer campestre</i>	13 (86,70)	1 (6,65%)	1 (6,65%)	
<i>Acer platanoides</i>	80 (86%)	3 (3,25%)	10 (10,75%)	
<i>Acer platanoides</i> 'Schwedleri'	1 (100%)			
<i>Acer pseudoplatanus</i>	1 (33,33%)	2 (66,66%)		
<i>Aesculus hippocastanum</i>	4 (44,44%)	4 (44,44%)	1 (11,11%)	
<i>Ailanthus altissima</i>			1 (50%)	1 (50%)

Betula pendula	1 (50%)	1 (50%)		
Cedrus atlantica	3 (100%)			
Celtis australis	5 (31,25%)	2 (12,5%)	5 (31,25%)	4 (25%)
Celtis occidentalis			1 (100%)	
Chamaecyparis lawsoniana	1 (100%)			
Crataegus monogyna			1 (100%)	
Fraxinus excelsior	28 (70%)	7 (17,5%)	5 (12,5%)	
Fraxinus ornus	1 (100%)			
Ginkgo biloba	1 (100%)			
Liriodendron tulipifera	1 (50%)	1 (50%)		
Parrotia persica		1 (100%)		
Picea abies		1 (50%)	1 (50%)	
Picea pungens 'Koster'	1 (100%)			
Pinus mugo	1 (100%)			
Pinus nigra	12 (80%)		3 (20%)	
Platycladis orientalis		1 (100%)		
Quercus robur	1 (100%)			
Robinia pseudoacacia	1 (100%)			
Sequoiadendron giganteum	1 (100%)			
Sophora japonica	4 (44,44)	3 (33,33%)	2 (22,22%)	
Taxus baccata	1 (100%)			
Tilia cordata	1 (100%)			
Tilia platyphyllos	1 (100%)			
Összesen	169 (72,84%)	27 (11,64%)	31 (49,2%)	5 (7,94%)

A kezelési tervet magalapozó dokumentáció (Galambos 2010) szerint a helyi védett területen nem található védett vagy fokozottan védett növény.

Ad 2.2.5 Fauna

A felülvizsgálati területen előforduló védett állatfajok a települési környezethez alkalmazkodtak. Védelmük elősegítése érdekében – figyelemmel a projekt megvalósítása miatti környezeti változásokra – fészekodúk kihelyezését javaslom, mely egyben környezeti nevelési eszközként is funkcionál. Fontos a kihelyezett fészekodúk költési időn kívüli – évi egyszeri – rendszeres tisztítása.

A felülvizsgálati területen korábban kimutatott egyes védett fajok természetvédelmi értékei a következőképpen változtak:

Carduelis carduelis – Tengelic 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Carduelis chloris (L.) – Zöldike 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Coccothraustes coccothraustes – Meggyvágó 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Dendrocopos major – Nagy fakopáncs 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Erithacus rubecula – Vörösbegy 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Fringilla coelebs – Erdei pinta 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Parus caeruleus – Kék cinege 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Parus major – Széncinege 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Parus palustris – Barátcinege 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Sitta europaea – Csuszka 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Sylvia atricapilla – Barátposzáta 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Turdus merula – Fekete rigó 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Turdus philomelos – Énekes rigó 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Lappangó fajok

Podarcis (korábban Lacerta) muralis – Fali gyík 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Bombycilla garrulus – Csonttollú 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Dendrocopos syriacus – Balkáni fakopáncs

Muscicapa striata – Szürke légykapó 50 000 (korábban 10 000)

Sylvia curruca – Kis poszáta 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Troglodytes troglodytes – Ökörszem 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Turdus pilaris – Fenyőrigó 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Erinaceus roumanicus (korábban *concolor*) – Keleti sünn 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Sorex araneus – Erdei cickány 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

Sciurus vulgaris – Mókus 25 000 Ft (korábban 10 000 Ft)

4.2 Részletes kezelési előírások (korábban 4.3.) táblázatos összefoglalása (16/2012. VM utasítás alapján)

Település neve	Hrsz.	Kiterjedés (ha)	Művelési ág	Tulajdonos	Vagyonkezelő	Művelési ághoz kötött természetvédelmi kezelési előírások kódja	Művelési ághoz nem kötött természetvédelmi kezelési előírások kódja
Veszprém	5043	0,9500	ki-vett, közterület	Veszprém Megyei Jogú Város Önkormányzata	„VKSZ” Veszprémi Közülemi Szolgáltató Zártkörűen Működő Részvénytársaság Parkgondozási Egysége		Kód: 01; 02; 03;

					(8200 Veszprém, Kistó u. 8.).		
--	--	--	--	--	--	--	--

Kód 01: A tervezett kávézó nagy üvegfelületeit ragadozómadár árnyképekkel kell ellátni a madár-üveg ütközés elkerülése érdekében

Kód 02: Az erdős részen fészekodúkat kell kihelyezni, ezeket költési időn kívül – évente egyszer – tisztítani kell

Kód 03: A felülvizsgálati területen tömegrendezvény nem tartható

5. Bibliográfia

GALAMBOS ISTVÁN (szerk.) (2010): A Veszprémi Kálvária-domb helyi védelemre javasolt terület kezelési tervének dokumentációja. Bakonyi Természettudományi Múzeum, Zirc. 29 lev. Kézirat, Veszprém MJV Polgármesteri Hivatal, Veszprém.

VERESS D. CSABA (2007): A veszprémi Komakút és a Szent Miklós-szegi Kálváriadomb története. Veszprémi Szemle. Várostarténeti folyóirat. 9. 1-4. (12.) sz. 3-19. p.

Mellékletek

AGRÁRMINISZTERIUM
NEMZETI PARKI ÉS TÁJVÉDELMI FŐOSZTÁLY

Iktatószám: NPTF-27/2019.

Ügyintéző: Árgay Zoltán
Telefonszám: (06 1) 79 52 430
E-mail: zoltan.argay@am.gov.hu
Hivatkozási szám: -

Dr. Galambos István úr
részére

Tárgy: tájékoztatás természetvédelmi kezelési tervek felülvizsgálatával kapcsolatban

Tisztelt Galambos István Úr!

Az Agrárminisztérium (AM) Természetmegőrzési Főosztályának a tárgyban elektronikus úton megküldött megkeresésére – az országos jelentőségű védett természeti területek természetvédelmi kezelési terveinek jogszabályi kihirdetésével kapcsolatos feladatok felelőseként – a következő tájékoztatást adom.

Az országos jelentőségű védett természeti területek (a továbbiakban védett természeti területek) kezelési terv dokumentációja három részből áll:

- a természetvédelmi kezelési tervet megalapozó dokumentáció (A);
- a részletes kezelési terv (B);
- a miniszterei rendeletben kihirdetett természetvédelmi kezelési terv (C).

Az A, B és C munkarész tematikusan egymásra épül, egy adott munkarész a soron következő munkarész szakmai, tartalmi alapját biztosítja.

Az A és a B munkarész készítésére vonatkozó szabályokat a vidékfejlesztési miniszter 16/2012. (VII. 6.) VM utasítása tartalmazza, a C munkarész készítésének szabályait pedig a 3/2008. (II. 5.) KvVM rendelet határozza meg.

A 3/2008. (II. 5.) KvVM rendelet ennek megfelelően kizárólag a jogszabályban kihirdetendő munkarész felülvizsgálatával kapcsolatban tartalmaz rendelkezést.

A megkeresésében feltett kérdéssel kapcsolatban („a felülvizsgálat keretében készítendő kezelési terv azonos részletezésű-e az alapidokumentációval vagy csupán az időközben bekövetkezett változásokat kell, hogy rögzítse”) a 16/2012. (VII. 6.) VM utasítás ad iránymutatást.

„A részletes kezelési terv, illetve a természetvédelmi kezelési terv az R. [mármint a 3/2008. (II. 5.) KvVM rendelet] szerinti felülvizsgálatát és módosítását az (1) bekezdés szerinti változásokat tartalmazó, frissített megalapozó dokumentáció alapján kell elvégezni”.

A hivatkozott (1) bekezdés vonatkozó tartalma a következő:

„A nemzeti park igazgatóság figyelemmel kíséri, a megalapozó dokumentáció frissítése útján írásban rögzíti, és rendszeresen értékeli azokat a tervezési területen bekövetkezett változásokat, amelyek hatással lehetnek a tervezési terület természetvédelmi kezelésére.”

A fentiek alapján a védett természeti területek természetvédelmi kezelési terveinek (kezelési terv dokumentációjának) 10 évenként kötelező felülvizsgálata során követni javasolt gyakorlat a következő.

A kezelési terv dokumentáció készítője a működési területével érintett nemzeti park igazgatóságtól kapott, az adott védett természeti területen a hatályos természetvédelmi kezelési terv kihirdetése óta eltelt időszakban bekövetkezett változásokra vonatkozó információk alapján módosítja, kiegészíti, frissíti az A munkarészt, vagy az igazgatóság által a fentiek alapján frissített A munkarészt használja fel.

Álláspontom szerint a 10 évenkénti felülvizsgálat során célszerű az A munkarész egészét áttekinteni és szükség szerint frissíteni, mert ez a dokumentum amellet, hogy egy adott időpontra vonatkozó részletes (kiinduló) állapot felvételnek minősül, az adott védett természeti területre vonatkozó alapadatok rendszerezett gyűjteménye, amely a természetvédelmi kezelés megfelelő szakmai megalapozásán túl egyéb célokra is felhasználható (pl. a védett természeti területre vonatkozó pályázatok megalapozásához).

Amennyiben a frissített, szükség szerint kiegészített A munkarész tartalma alapján a védett természeti területre vonatkozó természetvédelmi kezelés módján változtatni szükséges, frissíteni kell a B munkarészt, majd erre alapozva a C munkarészt.

A módosított C munkarész véglegesítése és a véglegesített változat a 3/2008. (II. 5.) KvVM rendeletben előírt területi szintű egyeztetésének lefolytatása a működési területével érintett nemzeti park igazgatóság feladata.

Kérem tájékoztatásom szíves elfogadását.

Táji és természeti értékeink megőrzése érdekében eddig végzett tevékenységét megköszönve a természetvédelmi kezelési tervek felülvizsgálatához jó munkát kívánok.

Budapest, 2019. január 16.

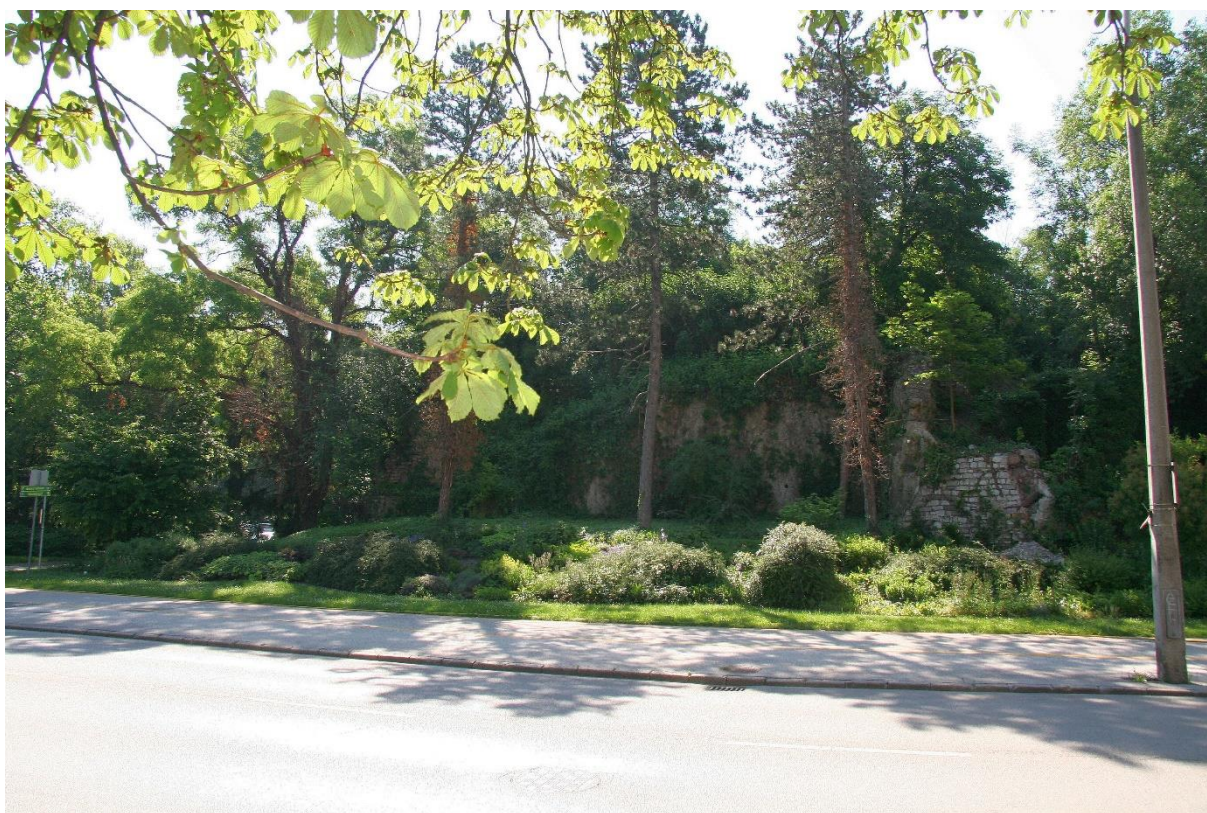
Üdvözléssel:

Dukát Zsófia
főosztályvezető

Képek

1. kép: A kávézó tervezett helye a Kálvária-domb É-i előterében

2. kép: A tervezett kávézó helye ÉNY-felől fotózva